

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№6(3)

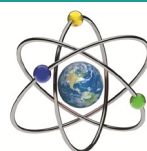
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 246 sahifa,
9-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'zbek bolalar folklorining etnopsixologik jihatlarini o'rganishning ahamiyati.....	10
<i>Alimbayeva Shaxlo Tursunovna</i>	
The Convergence of Educational Paradigms: Policy Borrowing, Adaptability, and Institutional Reform in Uzbekistan's Modern School System	15
<i>Lola Rakhmonovna Djurakulova, Karina Eduardovna Bushevskaya</i>	
Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarida valeologik kompetensiyalarni rivojlantirish	21
<i>Xudoyberdiyev G'iyosiddin Baxtiyor o'g'li, Mamatqulov Davronbek Abdig'apparovich</i>	
Autizm spektridagi buzilishlarga ega bolalar rivojlanishida STEAM ta'lim texnologiyasining pedagogik ahamiyati.....	25
<i>Ne'matova Hilola Ikrom qizi, Ahmadova Zuhra Adizovna</i>	
Ozodlikdan mahrum qilingan shaxsning jazoni ijro etish muassasasidagi moslashuvining psixologik xususiyatlari	30
<i>Saydullayeva Muxabbat Abdullayevna</i>	
Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik ahamiyati.....	33
<i>Shodiyeva Gulruh Xayrullayevna, Ergasheva Farog'at</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida gamifikatsion topshiriqlar asosida divergent fikrlashni shakllantirishning didaktik mexanizmlari.....	37
<i>Jalilov Muhammadali Abdumutalibovich, Saloydiovva Sevaraxon Mahammadsharif qizi</i>	
Darsdan tashqari mashg'ulotlarda boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy faoliyat tajribasini shakllantirish	41
<i>Sayfiddinova Muxlisa Sayfiddinova</i>	
Harbiy xizmatchilar oilalarida inqirozlarni profilaktika qilishda ijtimoiy-psixologik xizmatlarning o'rni	45
<i>Sh. S. Kurbanova</i>	
Yosh onalarning pedagogik kompetensiyalariga oid ilmiy-nazariy yondashuvlar	49
<i>Yuldasheva Zulayxo Sadullayevna</i>	
Роль нарративно-экспозиционной терапии при работе с детьми, репатрированными из ЗОН вооружённых конфликтов	53
<i>Юлдашев Санжар Рузимуродович</i>	
Boshlang'ich sinf texnologiya darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalar: muammo va uning yechimlari.....	57
<i>Mamatova Karomat Ilhomjonovna</i>	
Bitiruvchi sinf o'quvchilarini kasb-hunarga yo'naltirish jarayonlarida individual yondashuvning ahamiyati ...	61
<i>Asilova Sanobar Xatamboyevna</i>	
Optika bo'limini o'qitishning didaktik asoslari.....	66
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Shomurodova Maftuna Tolibjon qizi, Rayimova Muazzam Xolbobo qizi</i>	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarida kompyuter grafikasiga oid kompetensiyalarni rivojlantirish uchun Gamified Project-Based Learning asosidagi integrativ metodika ishlab chiqish	69
<i>D. Y. Pulatova, G' R. Berdiyev</i>	
Psixologik savodxonlikning o'smirlar akademik savodxonligiga ta'siri.....	76
<i>Fayzullayev Mirzaodil Mirzamurodovich</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida fizika darslarida loyihaviy ta'limni qo'llashning pedagogik asoslari	81
<i>Ismonov Turgunpulat To'liqinovich</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning tabiatga oid kompetensiyalarini rivojlantirishda mashg'ulot, ekskursiya va sayrlardan foydalanish metodikasi.....	84
<i>Maripova N. X.</i>	
Individual yondashuvga asoslangan pedagogik mexanizmlarni amaliyotga joriy etish metodikasi	88
<i>Nurova Malika Abduzairovna</i>	

Communicative Learning as a Basis for Critical Thinking Development	92
<i>Petrosyan Nelya Valerevna, Khalilova Farangiz Khoshimovna</i>	
Nikohdan oldingi hissiy-emotsional kompetentlikni rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik omillari	97
<i>Raximova Gulxayo Alisherovna</i>	
Talabalarda chidamkorlikni rivojlantirishning ahamiyati	100
<i>Shaalimov Muxtorsha Atxamovich</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda ertaklar orqali tarbiya berish usullari	105
<i>X. Sh. Ochilova</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijtimoiy kompetensiyasini rivojlantirishda interfaol ta'lim texnologiyalarining samaradorligi	109
<i>Xalilova Dilnoza Furkatovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kitobxonlik madaniyatini kreativ yondashuvlar asosida shakllantirish imkoniyatlari	112
<i>Xolyigitova Bahoroy Kimsanboyevna</i>	
Bo'lajak buxgalleriya hisobi va audit sohasidagi talabarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning nazariy asoslari	117
<i>Arziyeva Visola Namozovna</i>	
Boshlang'ich ta'lim mazmunini tizimlashtirishning didaktik va aksiologik tamoyillari	121
<i>Shabbazova Dilfuza Ruzikulovna</i>	
Munis Xorazmiy devonining o'rganilishi va uning tarixiy-etimologik tahlili	125
<i>Sharopova Durdona Azim qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar asosida pedagogik kompetensiyalarni takomillashtirish asoslari	129
<i>Tashmatova Gulzoda</i>	
Maktabgacha ta'limda steam yondashuvining didaktik imkoniyatlari	133
<i>To'xtaboyeva Maftunaxon G'aniyevna</i>	
Raqamli pedagogikaning zamonaviy ta'lim rivojlanishidagi o'rni	137
<i>Tojiyeva Asila Abdimannon qizi, Pardayeva Ra'no Eshboyevna</i>	
Talabalar jamoasida uchraydigan nizoli vaziyatlarning diagnostik tahlili	142
<i>Vaxobova Muxtabar Nurmuhimmat qizi</i>	
Kreativ yondashuv asosida talabalarning kasbiy sifatlarini shakllantirish	146
<i>Xolmatova Gulhayo Ulug'bekovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar tarbiyasining psixologik asoslari	151
<i>Xurvaliyeva Tarmiza Latipovna</i>	
Umumta'lim maktab direktorlarining boshqaruv samaradorligini oshirishda media va axborot savodxonligini rivojlantirish modelini takomillashtirish	156
<i>Abdulxakimova Ziyoda Latibjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining darsda muammoli STEAM loyihalarini yaratish ko'nikmalarini rivojlantirish	161
<i>M. S. Achilova</i>	
Optik tushunchalarni shakllantirish metodikasi	165
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Cho'liyeva Sofiya Sobirjon qizi, Shog'dorova Moxinur Bobomurot qizi</i>	
PHET simulyatsiyalari yordamida optikani o'rgatish	169
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Toshmirzayeva Buvioysha Panji qizi, Ruziyeva Jasmina Sirojiddin qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilari ijodiy fikrlashini o'ziga xos jihatlari	173
<i>Gafurova Shoxista Erali qizi</i>	
O'zbekiston hududlarida yengil atletika infratuzilmasi va sportchilar tayyorlash tizimini tashkiliy-boshqaruv asoslari	178
<i>Hakimova Mushtariybonu Hamidovna, Tursunpolatova Ziyoda Jahongir qizi</i>	
O'zbekistonda mustaqil fikrlash muammosi bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar tahlili	181
<i>Tursunova Dilbar Zafarovna</i>	

MUNDARIJA	CONTENTS	Methodology for Developing Competencies in Primary Education and the Communicative Analysis of Oral Speech.....	184
		Turumbetova Aygul Yusupbaevna	
		Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini "Tarbiya" darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga o'rgatish metodikasi.....	189
		Ummatkulova Sayyora Shovkatovna	
		Boshlang'ich sinflarda matematika ta'limini tashkil etish.....	191
		Saydullayeva Shabbona Ashraf qizi, Axtamqul Azamqulov, Anvar Yusupov	
		Metakognitiv xabardorlik ko'rsatgichlarining ta'lim shakliga bog'liqligi.....	195
		Ermatova Robiya Bekjonali qizi	
		The Integration of Artificial Intelligence Technologies in Esp Instruction: Enhancing Professional Communicative Competence in Higher Education.....	199
		Ismailova Shaira Ferdausovna	
		Intercultural Communicative Competence in English Language Teaching: Preparing Global Learners.....	204
		Maqsudova Gulnoz Olimovna	
		Teaching Reading Through Multimodal Texts: Enhancing Comprehension and Engagement in EFL Classrooms.....	208
		Norboyeva Shahnoza Jo'rabek qizi	
		Digital Technologies and Cognitive Competence Development in English Language Teaching.....	212
		Sharipova Muhabbat Erkinovna	
		Raqamli ta'lim muhitida sun'iy intellektga asoslangan elektron o'quv resurslarini loyihalashning konseptual-pedagogik asoslari va didaktik muammolar tahlili.....	216
		Shirinov Feruzjon Shuxratovich, Raxmonov Ziyodillo Xusanovich	
		Boshlang'ich ta'limda timss mezonlari: kontekstli muammolarga yondashuv.....	222
		Yo'ldoshev Farhodjon Baxtiyor o'g'li	
		O'qituvchilarning qadriyatlari va stressga barqarorlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikning psixologik tahlili.....	227
		Yuldashova Dilafuz Shavkatovna	
		Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini shakllantirish pedagogik muammo sifatida.....	229
		Safarova Madina Azamat qizi	
		Социально-психологические особенности отношения студентов к использованию искусственного интеллекта chatgpt в образовательной деятельности.....	233
		Аскарлова Гулрух Оринбасаровна	
		Диалог культур в произведениях русскоязычных писателей Узбекистана XXI века.....	239
		Чернова Татьяна Алексеевна, Отакулов Фолиб	
		Русский язык как пространство межкультурной коммуникации в литературе Узбекистана.....	242
		Чернова Татьяна Алексеевна, Имамов Жавлонбек, Абдурахмонов Элбек	

BOSHLANG'ICH SINFLARDA O'QUVCHILARNING IJODIY QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK AHAMIYATI

Shodiyeva Gulruh Xayrullayevna

Buxoro davlat pedagogika instituti
Maktabgacha va Boshlang'ich talim pedagogikasi
kaferdasi o'qituvchisi

Ergasheva Farog'at

Buxoro davlat pedagogika instituti
Maktabgacha va Boshlang'ich ta'lim fakulteti II
bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy qobiliyatni rivojlantirishning pedagogik ahamiyati tahlil qilinadi. Boshlang'ich ta'lim jarayonida o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, tasavvur doirasini kengaytirish va ijodiy yondashuvni shakllantirish muhim omil hisoblanadi. Maqolada dars jarayonida qo'llaniladigan zamonaviy pedagogik metodlar, ko'rgazmali vositalar hamda interaktiv usullar orqali o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish imkoniyatlari yoritilgan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, ijodiy qobiliyat, pedagogik ahamiyat, innovatsion metodlar, o'quvchi faolligi, ijodiy fikrlash.

Abstract: This article analyzes the pedagogical significance of developing creative abilities of primary school students. In the process of primary education, it is important to develop students' independent thinking, expand their imagination, and form a creative approach to learning. The article highlights the possibilities of developing students' creative thinking through modern pedagogical methods, visual materials, and interactive teaching techniques.

Key words: primary education, creative ability, pedagogical significance, innovative methods, student activity, creative thinking.

Аннотация: В данной статье рассматривается педагогическое значение развития творческих способностей учащихся начальных классов. В процессе начального образования важное значение имеет формирование у учащихся самостоятельного мышления, расширение их воображения и развитие творческого подхода. В статье анализируются возможности развития творческого мышления учащихся с помощью современных педагогических методов, наглядных средств и интерактивных технологий.

Ключевые слова: начальное образование, творческие способности, педагогическое значение, инновационные методы, активность учащихся, творческое мышление.

KIRISH

Hozirgi zamon ta'lim tizimida o'quvchilarning nafaqat bilim olishi, balki ularning ijodiy fikrlashi va mustaqil qaror qabul qila olish qobiliyatlarini rivojlantirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichi shaxsning shakllanishida muhim o'rin tutadi. Shu sababli o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish jarayonini aynan boshlang'ich sinflardan boshlab tashkil etish muhim pedagogik ahamiyatga ega.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari yangi bilimlarni qabul qilishga moyil, tasavvuri keng va faol fikrlashga intiluvchan bo'ladi. Agar ta'lim jarayonida ularning ijodiy qobiliyatlari to'g'ri yo'naltirilsa, kelajakda mustaqil fikrlaydigan, tashabbuskor hamda bilimli shaxs sifatida shakllanishi mumkin. Biz bilamizki, o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish zamonaviy maktabdan boshlanadi. Shu bois, 2019-yil 26-noyabrda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Zamonaviy maktablarni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori qabul qilindi. Qarorga muvofiq, 2021-yilgacha maktablarning kamida 3 foizi, 2025-yilgacha 20 foizi, 2030-yilga qadar esa 50 foizini zamonaviy maktablarga aylantirishning asosiy parametrlari belgilandi ^[1].

Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish - bu o'quv jarayonini faol va samarali tashkil etishning muhim jihatlaridan biridir. Ijodiy fikrlash va qobiliyatlarni rivojlantirish texnologiyalari o'quvchilarda mustaqil fikrlash, yangi g'oyalarni ishlab chiqish va o'zini ifoda etish qobiliyatini shakllantirishga yordam beradi.

Ijodiy qobiliyat - bu o'quvchining yangi, original g'oyalarni yaratish va ularga asoslanib amaliy natijalar olish imkoniyatidir. Boshlang'ich sinflarda ijodiy fikrlash va qobiliyatlarning rivojlanishi o'quvchilarning intellektual hamda shaxsiy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi.

Bugungi kunda zamonaviy darsliklar va ta'lim texnologiyalarida ko'plab rasmlar, interaktiv topshiriqlar va QR-kodlar orqali qo'shimcha ma'lumotlar berilishi o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunday imkoniyatlar o'quvchilarning tasavvurini kengaytirib, ularning ijodiy fikrlash faoliyatini faollashtiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ijodiy qobiliyatlar muammosi psixologiya fanida qiziqarli va ma'lum darajada tadqiq qilingan muammolardan biridir. Bu muammo yuzasidan qadimdan to shu kunga qadar izlanishlar olib borilgan. Insonning imkoniyatlarini o'rganishga Sharq mutafakkirlari (Farobiy, Beruniy, Abu Ali ibn Sino), Rossiya psixologlari (B. M. Teplov, B. G. Anan'ev, N. V. Kuzmina, S. L. Rubinshteyn, A. G. Kovalev, V. N. Myasishev), G'arb olimlari (A. Bine, T. Simon, F. Galton, V. Shtern, U. Ollport, K. Rodjers) kabilar katta hissa qo'shganlar. Ushbu muammo ustida O'zbekiston psixolog olimlari (E. G'oziyev, R. Gaynutdinov, M. G. Davletshin, B. R. Qodirov, V. A. Tokareva va boshqalar) ham izlanishlar olib borganlar.

Farobiy "Fozil odamlar shahri" asarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishni juda muhim deb hisoblaydi. Unga ko'ra, haqiqiy bilimga erishish uchun odamlar mustaqil fikrlashlari, dalillarni sinchiklab tekshirishlari va turli fikrlarni tahlil qilishlari kerak ^[2].

J. Guilfordning fikriga ko'ra, ijodiy fikrlashning xususiyatlari quyidagilar:

- o'ziga xoslik, g'ayrioddiy g'oyalar;
- semantik moslashuvchanlik - obyektning turli nuqtayi nazardan ko'rish qobiliyati;
- majoziy moslashuvchanlik - obyektning yashirin tomonlarini ko'rish uchun idrokni o'zgartirish qobiliyati;
- noma'lum vaziyatda turli g'oyalardan foydalanish qobiliyati.

Boshlang'ich ta'lim jarayonida o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatini shakllantirish muhim pedagogik vazifalardan biridir. Chunki bola yoshligidan o'z fikrini erkin va ravon ifoda eta olishi kelajakdagi ta'lim faoliyatining muvaffaqiyatli bo'lishiga zamin yaratadi. Boshlang'ich sinf darsliklarida rasmlardan keng foydalanilishi ham aynan o'quvchilarning tasavvurini rivojlantirishga qaratilgan. O'quvchilar rasm asosida hikoya tuzishi, voqealarni tasvirlab berishi yoki o'z fikrini bayon qilishi orqali ijodiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradilar. Bu jarayon o'quvchilarning nutq rivojiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Shuningdek, o'quvchilarda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish ularning mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarga yechim topishi va yangi g'oyalarni ilgari surishiga yordam beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Hozirgi davrda ta'lim tizimida axborot texnologiyalarining keng joriy etilishi o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada qiziqarli va samarali tashkil etishga imkon bermoqda. Zamonaviy darsliklarda QR-kodlarning mavjudligi o'quvchilarga qo'shimcha ma'lumotlar, videomateriallar hamda interaktiv topshiriqlar bilan ishlash imkonini beradi.

Bunday texnologiyalar orqali o'quvchilar mustaqil izlanadi, berilgan topshiriqlarni tahlil qiladi va o'z fikrini shakllantiradi. Bu esa ularning ijodiy fikrlashini rivojlantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Rasm asosidagi topshiriqlar, muammoli savollar hamda turli ijodiy mashqlar o'quvchilarning darsga qiziqishini oshirib, ularni faol fikrlashga undaydi.

O'quvchilarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirishda o'qituvchining darsni tashkil etish uslubi katta ahamiyatga ega. Dars jarayonida turli interfaol metodlardan foydalanish o'quvchilarning faolligini oshiradi hamda mavzuni chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradi.

Masalan, "Baliq skeleti", "Venn diagrammasi", "T-chizma", "BBB metodi", "Zontik" hamda "Dominanta" kabi metodlar o'quvchilarning tahliliy va ijodiy fikrlashini rivojlantirishda samarali hisoblanadi. Ushbu metodlar orqali o'quvchilar mavzuni mustaqil tahlil qiladi, taqqoslaydi va umumlashtiradi.

Natijada o'quvchilar nafaqat mavzuni yaxshiroq eslab qoladi, balki o'z fikrini erkin bayon qilishni ham o'rganadi.

O'quvchilarning ijodiy faoliyatga jalb etilishi ularning darsga bo'lgan qiziqishini sezilarli darajada oshiradi. Ijodiy fikrlash jarayoni o'quvchilarni faol bo'lishga, yangi g'oyalarni izlashga va bilimlarini mustaqil ravishda kengaytirishga undaydi.

Shuningdek, ijodiy faoliyat o'quvchilarning qiziqishlarini aniqlashga yordam beradi. O'quvchilar o'z qobiliyatiga mos to'garaklar va mashg'ulotlarga qatnashib, kelajak kasbini tanlashga ham asta-sekin tayyorlanadi. Shu sababli bolalarni yoshligidan boshlab ularning qiziqishlari va qobiliyatlariga qarab yo'naltirish muhim hisoblanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish texnologiyalarining asosiy turlari

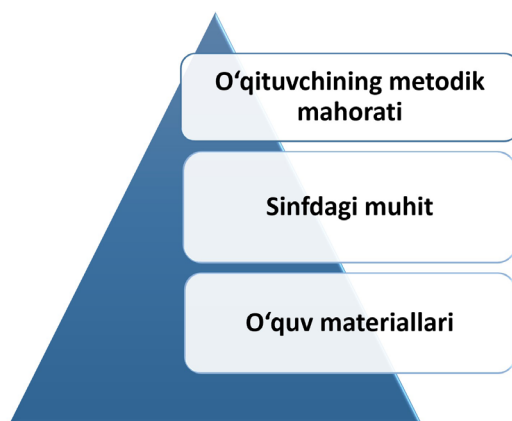
1. O'yin texnologiyalari

O'yinlar orqali o'quvchilar nafaqat bilimlarni o'zlashtiradilar, balki ijodiy fikrlash va yechimlar topish qobiliyatlarini ham rivojlantiradilar. Masalan, "So'zlar o'yini", "Qiziqarli savollar", "Piktogrammalar" kabi o'yinlar ijodiy fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi.

2. Loyiha faoliyati

O'quvchilar muayyan loyiha ustida ishlash orqali yangi g'oyalarni ishlab chiqadilar. Ular turli manbalarni o'rganib, yangi mahsulot yoki g'oyalarni yaratadilar. Bu metod ijodiy va amaliy fikrlashni rag'batlantiradi.

"Tabiatni asrash" mavzusida loyiha yaratish o'quvchilarni ijodiy yondashuvga va jamoada ishlashga undaydi(1-rasm).

1-rasm: Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar

O'quvchilarni hikoya qilishga undash, ularning tasavvurlarini rivojlantiradi va o'z fikrlarini yaratishga yordam beradi. Misol uchun, "Kechasi yulduzlar ortida nima bo'ldi?" kabi mavzuda hikoya yozish mumkin.

Boshlang'ich sinf o'qituvchisi o'quvchilarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirish uchun qulay pedagogik muhit yaratishi zarur. Buning uchun o'qituvchi, avvalo, darslik mazmunini chuqur o'zlashtirgan bo'lishi, dars jarayonini puxta rejalashtirishi va turli metod hamda vositalardan samarali foydalanishi lozim.

Shuningdek, qo'shimcha adabiyotlar, didaktik materiallar va turli o'quv qo'llanmalardan foydalanish o'quvchilarning bilimini yanada boyitadi. Bunday yondashuv o'quvchilarning mustaqil fikrlashi va ijodiy qobiliyatining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda ta'lim jarayonining interfaol va yaratuvchanlikka yo'naltirilgan uslublari samarali natijalar beradi. O'quvchilarga ijodiy faoliyatni tashkil qilish, ularni turli turdagi kreativ faoliyatlarga jalb etish, masalan, hikoya yozish, rasm chizish, qo'shiqlar yaratish yoki teatr ijrosida ishtirok etish o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantiradi.

O'quvchilarga erkin ifoda qilish imkoniyatini berish ularning o'z fikrlari va his-tuyg'ularini oshkor qilishiga yordam beradi(1-jadval).

1-jadval: **Boshlang'ich sinflarda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishning pedagogik tizimi**

Tizimli komponent	Pedagogik mazmuni va mohiyati	Amaliy misollar / Metodlar
1. Maqsad va vazifalar	O'quvchilarda mustaqil va nostandart fikrlashni shakllantirish, tasavvur olamini kengaytirish, muammoli vaziyatlardan chiqish ko'nikmasini tarbiyalash.	* Shaxsni har tomonlama kamol toptirish; Shaxsiy g'oyalarni qo'rqmasdan bayon etishga o'rgatish.
2. Psixologik ahamiyati	Bu yoshdagi bolalarda sensor jarayonlar va emotsional intellekt juda faol bo'ladi. Ijodkorlik boladagi ichki "Men"ni yuzaga chiqaradi, darsga bo'lgan motivatsiyani oshiradi.	* Yosh inqirozlarini yengil o'tish; Maktabga moslashishni (adaptatsiya) osonlashtirish.
3. Pedagogik shart-sharoitlar	Sinfda erkin va do'stona muhit yaratish. Xato qilishdan qo'rqmaslik hissini shakllantirish. Har bir bolaning individual qobiliyatini rag'batlantirish.	* "Noto'g'ri javobning o'zi yo'q" qoidasi; * Rag'batlantirish va maqto'v tizimi.
4. Samarali metodlar va texnologiyalar	Darslarni interfaol va o'yin texnologiyalari asosida tashkil etish. Muammoli ta'lim elementlaridan foydalanish.	* "Aqliy hujum" (Brainstorming); "Sinkveyn" (Besh qatorli she'r); Keys-stadi va loyiha ishlari.
5. Rivojlantiruvchi vositalar	Nafaqat darslik, balki bolaning tasavvurini boyituvchi har qanday kreativ manbalar va amaliy mashg'ulotlar.	* Ertak Terapiyasi (ertak to'qish yoki davom ettirish); Rasm chizish, loy bilan ishlash, modellashirish.
6. Kutiladigan natija (Pedagogik samara)	O'quvchi shunchaki axborotni qabul qiluvchi emas, balki yangi bilim va g'oyalarni yaratuvchi ijodkor shaxsga aylanadi.	* Logik va tanqidiy fikrlashning o'sishi; Mustaqil qaror qabul qila olish qobiliyati.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy qobiliyatini rivojlantirish ta'lim jarayonining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Bu jarayon o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, tasavvurini kengaytirishi hamda darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Zamonaviy ta'lim vositalari, interfaol metodlar va o'qituvchining pedagogik mahorati o'quvchilarning ijodiy faoliyatini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shu sababli boshlang'ich ta'lim jarayonida o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish zarur.

Kelajakda ijodiy fikrlaydigan, tashabbuskor va bilimli yoshlarni tarbiyalash uchun boshlang'ich ta'lim bosqichida yaratilgan pedagogik sharoitlar muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
2. Mirziyoyev Sh. M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. - Toshkent.
3. Ishmuhamedov R. Ta'limda innovatsion pedagogik texnologiyalar. - Toshkent.
4. Tolipov O', Usmonboyeva M. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. - Toshkent.
5. Yo'ldoshev J., Usmonov S. Pedagogik texnologiya asoslari. - Toshkent.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.